

Vetenskapliga
samfundens delegation

Förslag till finansiering av öppna inhemska vetenskapliga tidskrifter

21.8.2023

Framtaget av en arbetsgrupp som tillsatts av Vetenskapliga samfundens delegation,
med konsultation av Förbundet för vetenskapspubliserings i Finland

Arbetsgrupp

Förslaget har utarbetats av en arbetsgrupp som tillsatts av Vetenskapliga samfundens delegation (VSD).

GRUPPENS MEDLEMMAR: Ur VSD:s styrelse deltar vice ordförande **Emilia Palonen** (äldre universitetslektor, Helsingfors universitet, GRUPPENS ORDFÖRANDE), **Outi Fingerroos** (professor, Jyväskylä universitet), **Anna Mauranen** (professor, Helsingfors universitet) och **Reetta Muhonen** (forskare, Tammerfors universitet). Övriga medlemmar är verksamhetsledare **Lea Ryynänen-Karjalainen** (VSD), publikationschef **Sami Syrjämäki** (VSD), sakkunnig **Ilmari Jauhiainen** (VSD, GRUPPENS SEKRETERARE) och sakkunnig **Hanna Lahdenperä** (VSD).

ARBETSGRUPPEN HAR KONSULTERAT Förbundets för vetenskapspubliserings i Finland ordförande **Mikael Laakso** (universitetslektor, Svenska handelshögskolan), generalsekreterare **Pauliina Raento** (docent, Tammerfors universitet) och styrelsemedlem **Anu Lahtinen** (professor i historia, Helsingfors universitet).

Vetenskaplig publicering i Finland

- Cirka **2 000–2 300 sakkunnig-granskade artiklar** per år
- I cirka **250 tidskrifter** (minst nivå 1 i Publikationsforums klassificering)
- Cirka **53 % av tidskrifterna publicerar med öppen tillgång** (<https://doi.org/10.23978/inf.98656>)
- **Artiklarna läses** av t.ex. studerande och forskare samt medborgare



Vilken betydelse har inhemska vetenskapliga publikationer?

- Vänder sig till just det finländska samhället.
- Behandlar inhemska teman.
- Erbjuder nya begrepp för debatt på de inhemska språken samt skyddar språkens livskraft.
- Är också ansedda internationella publikationer.
- Skyddar mot pseudovetenskap och fientliga påverkansförsök.
- För in internationell debatt i samhällelig verksamhet, såsom beslutsfattande och undervisning.

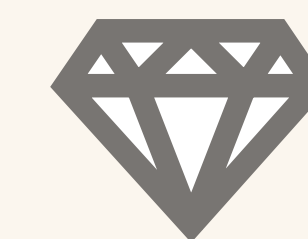
Tre modeller för öppen publicering

● Grön

- En version av artikeln parallellpubliceras i ett öppet publikationsarkiv.
- Artikeln publiceras ofta ur sitt sammanhang, ofta med en otydlig licens.

● Guld

- Författaren eller bakgrundsorganisationen betalar förläggaren för att artikeln ska kunna läsas öppet i en vetenskaplig tidskrift.



Diamant

- Icke-vinstdrivande öppen publicering där artiklarna kan läsas öppet i en vetenskaplig tidskrift.
- Ingen avgift för läsning eller publicering – kostnaderna måste ändå täckas.

Hur snart får allmänheten tillgång till öppna artiklar?

Omedelbar och fördröjd öppenhet

- Genast vid omedelbar öppenhet
- Vid fördröjd öppenhet får prenumeranterna texten först, och efter en embargoperiod på ett år eller längre öppnas den för andra

Många olika texter publiceras kontinuerligt på nätet

→ Vetenskapliga publikationer måste gå att hitta också när de inte anländer i läsarens postlåda

Varför behövs omedelbar öppenhet?

- Resultaten av offentligt finansierad forskning ska **så snart som möjligt kunna utnyttjas av alla**
- Omedelbart öppna publikationer **sprider forskningsbaserad information snabbare**
 - Forskningssamfundet kan bedöma publikationen snabbare
 - Forskningens kvalitet förbättras

Vilka kostnader medför öppen publicering?

- Artiklar ska redigeras så att språket är av hög kvalitet
- Förutom texten behövs ofta grafiskt och audiovisuellt innehåll eller data och länkar
- Uppdatering av publikationsplattformen, layout samt säkerställande av tillgång och tillgänglighet medför också kostnader



Vad har öppnande av publikationer inneburit för de inhemska tidskrifternas ekonomi?

- Prenumerationsavgifterna har minskat eller upphört
- Nya slags kostnader
- Statsunderstödet har inte höjts sedan år 2012
 - En allt större del av verksamheten måste täckas med frivilligarbete
 - Verksamhetens kontinuitet och publikationernas kvalitet äventyras

Hur finansieras öppna vetenskapliga publikationer?

Öppenhet betalas alltid av någon, till exempel:

- Skribenten
- Bakgrundsorganisationen
- Forskningsfinansiären
- Staten
- Ett vetenskapligt samfund pro bono

Om flera finansierande organisationer deltar kan kostnaderna fördelas på olika sätt, till exempel:

- Enligt publicerade artiklar
- Enligt organisationernas storlek

Hur mycket kostar öppen publicering utomlands?

- I allmänhet används **artikelavgifter** (t.ex. 700–10 000 euro beroende på publikation)
- Finländska forskningsorganisationer betalade **21,5 miljoner euro** för transformativa avtal 2021 (vetenskapliga e-tidskrifter, i summan ingår prenumerationsavgifter och kostnader för öppen tillgång) (Nationalbibliotekets kostnadsuppföljning)

Förslag till finansiering av öppna inhemska vetenskapliga tidskrifter

Undervisnings- och kulturministeriet

Forskningsorganisationer

Statsunderstöd

Artikelbaserad finansiering

INHEMSKA VETENSKAPLIGA TIDSKRIFTER

Finansieringslösningen mer detaljerat

Artikelbaserad finansiering

- Forskningsorganisationernas finansiering fastställs i efterhand enligt skribenternas affiliering i publicerade artiklar
- I fördelningen utnyttjas VSD:s statsunderstödsprocess
→ kostnaderna minimeras
- Även tidskrifter som inte får statsunderstöd kan få finansiering

Frågor

Varför artikelbaserad finansiering?

- Kostnaderna delas mer rättvist mellan forskningsorganisationerna
- Till skillnad från APC-avgifterna riktas kostnaderna inte till skribenten och är inte ett villkor för publicering av artikeln

Varför räcker inte statsunderstödet?

- Statsunderstödet täcker endast en del av kostnaderna, och det har inte planerats för öppet tillgängliga tidskrifter



Hur skulle tidskrifterna använda pengarna? 1/2

Föreslaget pris för en enskild artikel 700 €

- Tilläggsinkomster för en enskild tidskrift cirka 7 000 €
- Utbetalningstak för en enskild tidskrift 12 000 €

Hur skulle tidskrifterna använda pengarna? 2/2

Med finansieringen kan till exempel en del av följande kostnader täckas:

- Redaktionssekreterarens arbete
- Layout och ombrytning, korrekturläsning
- Översättning och språkgranskning
- Chefredaktörens arbete
- Upprätthållande av kvalitetsstandarder för elektronisk vetenskaplig publicering
- Utveckling av webbplatsens innehåll
- Marknadsföring av publikationer
- Hantering av manuskript som inte omfattas av finansieringsmodellen, utan publiceringsavgift
- Osynligt arbete med refuserade manuskript

Vad skulle finansieringen kosta högskolorna och forskningsinstitutet?

- 2019–2021 publicerade forskningsorganisationerna årligen 2 057–2 235 artiklar på A1-nivå i inhemska kanaler
→ cirka 1,1 –1,3 miljoner euro per år

Kostnad på årsnivå:

- stora forskningsorganisationer (cirka 300–400 artiklar per år) 210 000–280 000 €,
- medelstora (cirka 150 artiklar per år) 105 000 € och
- små (färre än 50 artiklar per år) mindre än 35 000 €.

Vanliga frågor 1/2

- 1. Vad händer om skribenten inte har affilierings?** Då betalar man inte för texten enligt modellen, utan den publiceras på samma sätt som idag. Intressanta artiklar av hög kvalitet publiceras alltid. I föränderliga situationer avgör tidskriften affilieringen.
- 2. Går det inflation i forskningsartiklar?** Sakkunniggranskningen görs av forskningssamfundet. Eventuellt motiverar lösningen publicering av fler artiklar av hög kvalitet.
- 3. Borde man betala olika summor till olika tidskrifter enligt JUFO-nivåerna?** I modellen används samma summa för alla tidskrifter, förutsatt att de är på JUFO 1-nivå.

Vanliga frågor 2/2

4. Kan tidskrifterna fortfarande ha prenumeranter?

Även om tidskriften är omedelbart öppet tillgänglig på nätet kan man fortfarande sälja eller prenumerera på pappersversionen.

5. Har inte tidskrifter andra roller än artikelproduktion?

Här är målet att finansiera hela tidskriften på basis av antalet artiklar, eftersom tidskrifternas innehåll är en del av det vetenskapliga fältets centrala verksamhet som också betjänar allmänheten.